

Tayland Anayasa Mahkemesince İnsan Haklarının Korunması

Charoon Intachan
Tayland Krallığı Anayasa Mahkemesi Başkanı

Sayın Asya Bölgesi Anayasa Mahkemeleri ve Muadil Kurumlar Başkanları,

Sayın Temsilciler,

Baylar Bayanlar,

Her şeyden önce, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin 52. Yıldönümünün de kutlandığı Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadil Kurumlar Birliğinin (AAMB) 2. Kongresine ilişkin bu bölgesel toplantıya yönelik olarak şahsıma ve Tayland Anayasa Mahkemesi Hâkimlerine yapılan bu davetten ötürü Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine Tayland Anayasa Mahkemesi adına en içten teşekkürlerimi ifade etmek isterim. Bize gösterilen cömertlik ve özellikle bu güzel ülkeyi ve ayrıca bu dünyada hem Avrupa hem de Asya kıtasında toprağı olan tek şehir olan İstanbul' u ziyaret etme fırsatına sahip olduğum için son derece minnettarım. Bu özellik, batı ve doğu dünyalarını birbirine bağlayan nokta olan bu büyük şehre has bir özelliktir; dünya mirası listesinde yer alan doğa harikası, yani Kapadokya'dan bahsetmiyorum bile.

Sayın Asya Bölgesi Anayasa Mahkemeleri ve Muadil Kurumlar Başkanları,

Sayın Temsilciler,

Baylar Bayanlar,

Bu toplantının konusu olan insan haklarının korunmasına ilişkin sunumuma başlamak isterim. İnsan haklarının korunmasıyla ilgili ve büyük

önemi bulunan bir belge olan Tayland Krallığı Anayasası'na, Buddhist Era 2550 (M.S. 2007), atıfta bulunarak bunu yapmak isterim. Anayasa'nın 3. kısmında insan haklarının korunmasını düzenleyen hükümler vardır. Anayasa, sosyal hakların Anayasa Mahkemesince korunmasını (Başlık A) ve de hakların insanların doğrudan eylemi ile korunmasını (Başlık B) öngörmektedir. Geçmişte, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi kapsamında belirtilen ilkeler de, mevcut Anayasa dâhil, tüm taslak Tayland Anayasalarında öngörülmüştür. Mevcut Tayland Anayasası hükümleri, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi kapsamında birkaç bölümde belirtilen ilkeleri yansıtır. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, esasen 4 bölümden oluşur ve bu bölümler şöyledir: Bölüm 1 Temel İlkeler, Bölüm 2 Medeni ve Siyasi Haklar, Bölüm 3 Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar ve Bölüm 4 İnsan Haklarının Korunmasına Dair Güvencelerin Oluşturulması ile İlgili Kişilerin, Toplumun ve Devletin Görevleri. Bildiri ile son derece önemli bir ilke, yani bireylerin hak ve hürriyetlerinin korunması ve bunlara saygı ilkesi ifade edilmektedir. Bu ilkeye mevcut Anayasa'da yer verilmiştir.

Sunumumun ilk bölümünde, Anayasa Mahkemesince sağlanan sosyal koruma meselesini Tayland Krallığı Anayasası kapsamında öngördüğünü üzere ele almak isterim. 1. kısımda *"insanların insan onuru, hakları, hürriyetleri ve eşitliği korunur"* şeklindeki 4. madde ve *"Tayland halkı, asla, cinsiyet ve dine bakılmaksızın, bu Anayasa kapsamında eşit korumadan yararlanır"* şeklindeki 5. madde olmak üzere insan haklarının korunması ilkesine gönderme yapan 2 madde vardır. Tayland Halkının Hak ve Hürriyetleri olan 3. kısım ayrıca, devlet erklerinin tüm kullanıcıları üzerinde bağlayıcı bir etki ve koruma sağlar. Bu, *"Açık veya zımni olarak bu Anayasa kapsamında ya da Anayasa Mahkemesinin bir kararı ile tanınan hak ve özgürlükler korunmakta olup, kanunların çıkarılmasında, uygulanmasında ve yorumunda, anayasal kurumlar ve devlet daireleri dâhil olmak üzere Millet Meclisi, Bakanlar Kurulu ve mahkemeler üzerinde doğrudan bağlayıcıdır"* şeklinde ifade edilen 27. maddede görülür.

Daha sonra, Anayasa Mahkemesinin hakların sosyal anlamda korunması hususundaki rolünü ele almak isterim. Bu, 2 biçimde görülür. İlk olarak, Anayasa kapsamında tanınan hak ve özgürlüklere ilişkin bir ihlal olması durumunda hukuk yoluna başvuru hakkı, *"bir insan başkalarının hak ve özgürlükleri ihlal edilmediği, Anayasa'nın çiğnenmediği, ya da halkın ahlak ve adabına aykırı olmadığı nispette, kendi hak ve özgürlüklerini kullanabilir. Bu Anayasa kapsamında tanınan hak ya da özgürlüğü ihlal edilen bir kimse, hukuk*

yoluna başvurmak üzere veya yasal işlemlerde kanıt olarak kullanmak üzere bu Anayasa hükümlerine dayanabilir.” şeklindeki 28. madde kapsamında temin edilir. İkincisi ise, 154. madde kapsamında yayınlanmadan önce bir kanun teklifinin anayasal denetimi olan “*soyut norm denetimi*” biçiminde ve 211. madde kapsamında öngörüldüğü üzere hali hazırda yürürlükte olan bir kanunun anayasal denetimi olan “*somut norm denetimi*” biçiminde Anayasa Mahkemesinin sağladığı sosyal korumadır. Somut norm denetimi yoluna, hukuk yoluna başvuru hakkının kullanılması yoluyla gidilir veya bu denetim mevcut Anayasa’nın 245. maddesi ya da 257. maddesi kapsamında Kamu Denetçisi (Ombudsman) ya da Ulusal İnsan Hakları Komisyonu aracılığıyla bir şikâyette bulunma hakkının kullanılması dâhil, çeşitli vasıtalarla mahkemeye getirilen bir iddia şeklinde olur.

Ayrıca, mevcut Tayland Anayasası, 212. maddede “*Bu Anayasayla tanınan hak ya da özgürlüğü ihlal edilen bir kimse, bir kanun hükmünün Anayasaya aykırı olduğu ya da uygun olmadığı yönünde bir hüküm verilmesi için Anayasa Mahkemesine başvuru yapabilir*” şeklindeki düzenleme ile insanların doğrudan erişimine izin vermek suretiyle insan haklarının korunmasını tanıyan ilk Anayasa’dır. Bu, Anayasa Mahkemesi önünde doğrudan dava açma hakkı verilmesi olarak görülmektedir.

İnsan haklarına yönelik korumanın Anayasa Mahkemesi tarafından geliştirilmesi yönündeki temel anayasal hüküm, Millet Meclisi, Bakanlar Kurulu, Mahkemeler ve diğer devlet organları üzerindeki mutlak bağlayıcı etkiyi tanıyan 216. maddedir. Buna göre, Anayasa Mahkemesi insanların temel haklarını ve hak ve özgürlüklerini koruma etkisi olan bir hüküm verince, böyle bir hüküm derhal geçerli olur ve bir devlet kurumu ya da kuruluşuna karşı ileri sürülebilir.

Kadın ve erkeklerin eşit haklarını herhangi bir kanun hükmünün ihlalinden koruma hususunda Anayasa Mahkemesinin oynadığı rolleri yansıtan bir Anayasa Mahkemesi hükmüne ilişkin bir örnek vereceğim. Tayland’ın genelde kadın ve erkeklerin eşitliğine ilişkin herhangi bir sorunla karşılaşmamasına rağmen, erkeklere kıyasla kadınlara daha az hak veren bazı kanun hükümleri halen mevcuttur. Bu, 21/2546 (2003) sayılı Anayasa Mahkemesi Kararında görülmektedir. Önceden, Soyadı Kanunu’nun 12. maddesi, evli bir kadının sadece eşinin soyadını kullanmasını gerektiren, uyulması zorunlu bir hükümdü. Başvuran, böyle bir hükmün Anayasa’ya

aykırılığı iddiasını Anayasa Mahkemesi önüne getirdi. Anayasa Mahkemesi, hükmün Anayasa'ya uygun olmadığını kabul etti ve böylelikle infaz edilemez olduğunu açıkladı. Bu kararın kadınlara ya evlenmeden önceki soyadını muhafaza etme ya da eşinin soyadını kabul etmeyi gönüllü olarak seçme hakkını verme etkisi oldu. İlk kez bu hak bir Anayasa Mahkemesi kararı ile tanındı. Millet Meclisi ardından, uygar uluslara benzer bir uygulama olarak, evlendikten sonra kadınların unvanlarını (kullandıkları ön ekleri) değiştirme ya da muhafaza etmelerini, yani ya "Miss." (Evlenmemiş Bayan) ya da "Mrs." (Evli Bayan) unvanlarını kullanmalarını seçme hakkını tanımak üzere kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin bir kanun çıkardı. Anayasa Mahkemesi kararının mevzuatta bu değişikliğe sebep olduğu inkâr edilemez.

Şu anda görev yapmakta olan Anayasa Mahkemesi hâkimlerinin görevleri süresince ele alınan yakın geçmişteki bir diğer davada, kadın ve erkeklerin eşitliği 17/2555 (2012) sayılı Anayasa Mahkemesi Kararında bir kez daha yineleni. Bu kararda, Mahkeme, Gelir Yasasının 57. maddesinin 2. fıkrasında ve 5. fıkrasındaki hükümlerin Anayasa'nın 30. maddesine aykırı olduğuna ya da uygun olmadığına hükmetti. Daha önce, Tayland kanunu kapsamında, uygulanabilir gelir vergi oranı tespit edilirken kadının (eşin) değer biçilebilir gelirinin erkeğin (eşin) gelirine dâhil edilmesi ve erkeğin (eşin) vergi beyanı vermekle yükümlü olması gerekmektedir. Sonuç olarak, erkek ve kadın (eşler), evlilik öncesi ayrı ayrı beyan vermesiyle ya da evlenilmediğindeki durum ile kıyaslandığında daha yüksek vergi yükümlülüklerine tabi olmaktadır. Kadınlara ve erkeklere eşit şekilde muamele edilmediği ve evli olanlara haksız yere ayrımcılık yapıldığı açıktı. Bu vergi hukukunun mahiyeti, belirli çiftlerin vergi yükümlülüklerini asgariye indirmek için evliliklerini kayda geçirmesini engelledi. Bunun aile hukukunun başarılı şekilde uygulanması üzerine bir etkisi oldu. Anayasa Mahkemesi, kadınlar ve erkekler arasındaki eşitlik ilkesine aykırılıklar nedeniyle ve Anayasa kapsamında belirtildiği üzere, evlilik sonrası aile durumundaki farklılıklara dayanarak bunun (hükmün) bir kişiye karşı haksız ayrımcılık olması nedeniyle, hükmün Anayasa'ya aykırı olduğuna veya uygun olmadığına hükmetti. Bu kararın bir sonucu olarak, evli bir kadın şimdi eşinden ayrı bir vergi beyannamesi verebilir. Böylece, Anayasa Mahkemesi kararının yalnızca kadınların ve erkeklerin eşitliğini korumakla kalmayıp, aile kurumunun güçlendirilmesi açısından da faydalı olduğu söylenebilir.

Ayrıca, 3/2552 (2009) sayılı, bir kimsenin devlet ve toplumla beraber

çevrenin korunmasına katılım hakkını koruyan Anayasa Mahkemesi kararını bir başka örnek olarak vermek isterim. Bu karar, bir kimsenin devlet ve toplumla beraber çevrenin korunmasına katılım hakkının korunmasına ilişkin önemli bir ilkeyi ortaya koydu. Bundan önce, ne yerel bir topluluğun haklarına ilişkin açık bir koruma ne de bir topluluğun ortak mülkiyeti ya da doğal kaynaklarına ilişkin bir ilke vardı.

Yukarıdaki sunumdan şunu özetleyebilirim ki Anayasa Mahkemesinin yalnızca anayasal hükümleri harfi harfine anlamlarını uygulamakla kalmayıp insan hak ve özgürlüklerini koruması kadar insan haklarının güncel gelişmeler ışığında gerçekleştirilmesini sağlamada önemli bir görevi vardır. Bu yüzden, Anayasa Mahkemesinin insan haklarının korunmasındaki rolü, çeşitli ülkelerde insan haklarının korunması ve hukukun üstünlüğü kapsamında demokrasinin güçlendirilmesi açısından önemlidir. Tayland Krallığı Anayasa Mahkemesi, *“hukukun üstünlüğüne bağlılık, demokrasinin savunulması, insanların hak ve özgürlükleri için saygı”* şeklindeki ilkesinde (motto) ifade edildiği üzere, bu gayeye bağlı kalıp, bu gayenin önemini tam anlamıyla kavramaktadır. Kaldı ki Anayasa Mahkemesi evrensel toplumun bir parçası olduğunu ve bu nedenle küresel eğilimlerle uyumlu olmak zorunda olduğunu kabul eder. Anayasa Mahkemesi, Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadil Kurumlar Birliğinin de bir üyesidir ve bu sebeple, bu Kongre’ye katılma fırsatı bulmuştur. Tayland Anayasa Mahkemesi, evrensel düzeyde eşdeğerleriyle birlikte aynı seviyede yer almak için bu oturumlarda edinilen bilgileri zamana uymayan alanların modernleştirilmesi amacıyla alçak gönüllülükle uygulayacaktır. Tayland Anayasa Mahkemesi, hem Tayland halkının hem de insanların temel haklarının korunmasına ilişkin kolektif çalışmadaki rolünü inkâr edemez.

Son olarak, beni dinlediğiniz için size bir kez daha teşekkür etmek isterim. Teşekkür ederim.

The Protection of Human Rights by the Thai Constitutional Court

Charoon Intachan

President of the Constitutional Court of the Kingdom of Thailand

**Presidents of Constitutional Courts and Heads of Equivalent
Institutions of**

The Asian Region,

Honorable Delegates,

Ladies and Gentlemen

Before all else, on behalf of the Constitutional Court of Thailand, I would like to express my sincerest gratitude to the Constitutional Court of Turkey for extending to myself and Justices of the Constitutional Court of Thailand invitations to attend this regional meeting of the 2nd Congress of the Association of Asian Constitutional Courts and Equivalent Institutions (AACCEI), which also marks the 52nd Anniversary of the Constitutional Court of the Republic of Turkey. I am deeply appreciative of the generosity bestowed upon us, and in particular, the opportunity to visit this beautiful country of the Republic of Turkey as well as the Metropolis of Istanbul, the only city in this world which sits across both the continents of Europe and Asia. This quality is exclusive to the metropolis which forms the connecting point between the western and eastern worlds – not to mention the natural wonder which has been listed as a world heritage, namely the Cappadocia.

**Presidents of Constitutional Courts and Heads of Equivalent
Institutions of the Asian Region,**

Honorable Delegates,

Ladies and Gentlemen

I would like to begin with a presentation on the topic of this meeting, that is, the protection of human rights. I intend to do so by referring to the Constitution of the Kingdom of Thailand Buddhist Era 2550 (A.D. 2007), a document of great significance and relevance to the protection of human rights. There are provisions in 3 Chapters of the Constitution which deal with the protection of human rights. The Constitution provides for the social protection of rights by the Constitutional Court (Heading A) and the protection of human rights by direction action of the people (Heading B). In the past, the principles stated under the Universal Declaration of Human Rights have also been provided in all Draft Thai Constitutions, including the current Constitution. The provisions of the current Thai Constitution reflect principles provided under the Universal Declaration of Human Rights in several sections. The Universal Declaration of Human Rights is essentially comprised of 4 parts, namely, Part 1 Essential Principles, Part 2 Civil and Political Rights, Part 3 Economic, Social and Cultural Rights and Part 4 Duties of Persons, Society and the State in regard to the creation of security for the protection of rights. The Declaration states one important principle which is of utmost significance, that is, the respect and protection of rights and liberties of individuals. This principle is enshrined in the current Constitution.

For the first part of my presentation, I would like to address the issue of social protection by the Constitutional Court as provided under the Constitution of the Kingdom of Thailand. There are 2 sections in Chapter 1 which refers to the principle of human rights protection, i.e. section 4, *“human dignity, rights, liberties and equality of persons are protected,”* and section 5, *“the Thai people, regardless of origin, sex or religion, enjoy equal protection under this Constitution.”* Chapter 3, Rights and Liberties of the Thai People, also provides protection and binding effect on all exercisers of state powers. This is found in section 27 which states that *“rights and liberties recognized under this Constitution, expressly or impliedly or by ruling of the Constitutional Court are protected and directly binding on the National Assembly, Council of Ministers, Courts, including constitutional organs and state agencies in the enactment of laws, enforcement of laws and interpretation of laws.”*

Next, I would like to discuss the Constitutional Court’s role in the social protection of rights. This is found in 2 parts. Firstly, the right to seek judicial relief in the event of a violation of rights and liberties recognized under the Constitution is provided under section 28, *“a person may invoke human dignity*

or exercise one's rights and liberties to the extent that the rights and liberties of others are not violated, that the Constitution is not defied, or that is not inconsistent with the good morals of the people. A person whose right or liberty recognized under this Constitution is violated may rely on the provisions of this Constitution to seek judicial relief or to invoke as an argument in judicial proceedings." The second part is social protection by the Constitutional Court provided under section 154 in the form of an "abstract norm control" constitutional review of a bill of law prior to promulgation, and protection in the form of a "concrete norm control" constitutional review of a law that is already in force as provided under section 211. The latter is invoked by the exercise of the right to seek judicial relief or relied as an argument in court through various agencies, including the exercise of the right to file a complaint through the Ombudsman or National Human Rights Commission under section 245 or section 257 of the current Constitution.

Furthermore, the current Thai Constitution is the first Constitution to recognize the protection of human rights by way of allowing a direct action by the people as provided under section 212, "a person whose right or liberty recognized by this Constitution is violated may file an application in the Constitutional Court for a ruling that a provision of law is contrary to or inconsistent with the Constitution." This is deemed as a grant of a direct right to file an action in the Constitutional Court.

The key constitutional provision for the promotion of human rights protection by the Constitutional Court is section 216 which recognizes the absolute binding effect on the National Assembly, Council of Ministers, Courts and other state organs. The means that once the Constitutional Court has made a ruling which has the effect of protecting human rights and the rights and liberties of the people, such a ruling would have immediate effect and can be raised against a state organ or agency.

I shall illustrate by giving an example of a Constitutional Court ruling which reflects the roles of the Constitutional Court in protecting the equal rights of men and women from any undue violation by any provision of law. Even though Thailand does not usually encounter any problem on the equality of men and women, there were still some provisions of law which conferred lesser rights on women when compared to men. This was to be found in Constitutional Court Ruling No. 21/2546 (2003). Previously, section 12 of the Surnames Act was a mandatory provision which required a married

woman to use only her husband's surname. The applicant sought to challenge the constitutionality of such a provision in the Constitutional Court. The Constitutional Court held that the provision was contrary to or inconsistent with the Constitution and therefore rendered unenforceable. This ruling had the effect of giving women the right to voluntarily choose to either retain her maiden name or adopt her husband's surname. This was the first time the right was recognized by a ruling of the Constitutional Court. The National Assembly subsequently enacted an amending law to recognize the right of women to choose whether to change or retain their prefixes, i.e. use of either "Miss" or "Mrs.", after marriage, a practice similar to civilized nations. It cannot be denied that this change in legislation was brought about by the Constitutional Court ruling.

In another recent case, during the term of the currently serving Constitutional Court Justices, the equality of men and women was once again reiterated in Constitutional Court Ruling No. 17/2555 (2012). In this ruling, the Court held that the provisions of section 57 bis and section 57 quinqe of the Revenue Code was contrary to or inconsistent with section 30 of the Constitution. Previously under Thai law, it was required that the assessable income of the wife should be included in the husband's income when determining the applicable income tax rate, and that the husband was under a duty to file a tax return. As a consequence, the husband and wife was subject to higher tax liabilities when compared to the case of separate filings prior to marriage, or even in the case of non-marriage. It was apparent that men and women were not treated equally, and those who were married were unjustly discriminated. The nature of this tax law deterred certain couples from registering their marriages in order to minimize their tax liabilities. This had an impact on the successful application of family law. The Constitutional Court held that the provision was contrary to or inconsistent with the Constitution due to inconsistencies with the principle of equality between men and women, and due to its being an unjust discrimination against a person on the basis of differences in personal status after marriage, as stated under the Constitution. As a consequence of this ruling, a married woman can now file a separate tax return from her spouse. It is therefore perceivable that the Constitutional Court ruling not only protected the equality of men and women, but was also beneficial to the strengthening of the family institution.

Furthermore, I would like to illustrate by another example of a Constitutional Court ruling which protected the rights of a person to participate with the state and community in the conservation of the environment, i.e. Constitutional Court Ruling 3/2552 (2009). This ruling laid down the important principle on the protection of a person's right to participate with the state and the community in the conservation of the environment. Before this, there was neither any clear protection on the rights of a local community nor a principle on a community's common property or natural resources.

From the foregoing presentation, I may summarize that the protection of the people's rights and liberties is regarded as an important task of the Constitutional Court in ensuring the actual realization of human rights, and not just by recognition of the black letters of the constitutional provisions. The Constitutional Court's roles in human rights projection is therefore essential to the strengthening of democracy under the rule of law and the protection of human rights in various countries. The Constitutional Court of the Kingdom of Thailand fully appreciates the significance of and remains committed to this cause, as stated in the motto of the Constitutional Court of the Kingdom of Thailand, "commitment to the rule of law, upholding democracy, concern for the rights and liberties of the people." Moreover, the Constitutional Court recognizes that it is a part of the global community and must therefore accommodate the globalization trend. The Constitutional Court is also a member of the Association of Asian Constitutional Courts and Equivalent Institutions, and by virtue thereof, has had the opportunity to attend this Congress. The Constitutional Court of Thailand will humbly adopt the knowledge acquired during these sessions to the modernization of outdated areas in order to stand alongside others on an equal footing in the global community. The Constitutional Court of Thailand cannot deny its part in the collective task on the protection of human rights of both the Thai people and humanity.

Lastly, I would like to once again thank you all for your attention.
Thank you